

CEGESOMA NEWSLETTER

NR 63 - FEBRUARI 2021

[nl](#) [fr](#) [en](#)

DE KOUDE OORLOG

Ontdek de derde episode in de serie 'Gesprekken met de bibliothecaris'. [\[MEER INFO\]](#)

BELGIUM WWII

België in exil in Londen. Marcel Louette en Leo Vindevogel, uiterst tegenstrijdige oorlogsportretten.

[\[MEER INFO\]](#)

UITNODIGING

Een online conferentie op 11 maart over vernietigde monumenten. [\[MEER INFO\]](#)

EHRI

Een verklaring voor het vrijwaren van de vrijheid van onderzoek. [\[MEER INFO\]](#)

ADOCHS

De voortgang van dit project over de verbetering van processen van kwaliteitscontrole van gedigitaliseerde erfgoedcollecties. [\[MEER INFO\]](#)

PUBLICATIE

'Nekschot. Oorlog, geweld en bevrijding in Tongeren' : een door geweld gekenmerkte bevrijding in Zuid-Limburg. [\[MEER INFO\]](#)

LEESZAAL

U bent welkom op afspraak en mits respect voor de veiligheidsmaatregelen. [\[MEER INFO\]](#)

De Koude Oorlog in de bibliotheek van het CegeSoma

De 'Koude Oorlog' in de bibliotheek van het CegeSoma ... Onder die titel nodigen wij u uit om het derde thema te ontdekken in onze reeks 'Afspraken met de bibliothecaris' Elke thema dompelt u onder in onze collecties en wordt geïllustreerd met een video en begeleidende tekst over de informatie erover in onze bibliotheek.

Bekijk de derde video 'Afspraken met de bibliothecaris: 3. De Koude Oorlog in de bibliotheek van het CegeSoma'

La Guerre froide - De Koude Oorlog

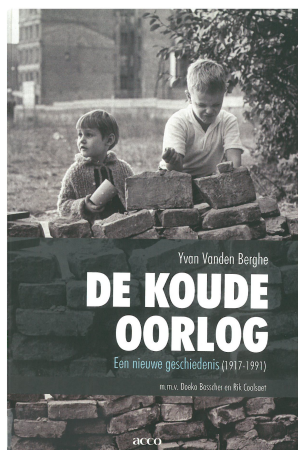
Door zijn aard en "mission statement, moest een instelling als het CegeSoma die sinds zijn ontstaan tot doel heeft de Tweede Wereldoorlog "*met zijn directe gevolgen*" te bestuderen er - via het onderzoek naar de "Koningskwesitie" - welhaast fataal toe komen het fenomeen "Koude Oorlog" te behandelen. De geleidelijke uitbreiding van zijn chronologisch onderzoekdomein vanaf 1996-1997 heeft het CegeSoma meer en meer naar die problematiek georiënteerd.

Maar wat is die "Koude Oorlog" nu eigenlijk ? De politologen hebben er wel honderd min of meer geslaagde definities voor bedacht, maar we kunnen hem misschien het best definiëren als een periode van ernstige geopolitieke spanningen tussen de Verenigde Staten en zijn bondgenoten en de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken van het einde van de Tweede Wereldoorlog (1945-1947) tot het verdwijnen van de communistische regimes in Oost-Europa (1989-1991). Sommigen beschouwen dit tijds kader echter als vrij eng en zouden het willen uitbreiden tot de periode na de "Oktoberrevolutie" van 1917, dus tot het volledige interbellum ... en zelfs nog meer.

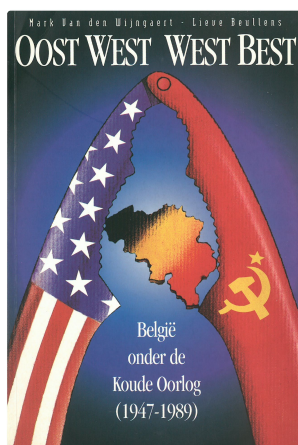
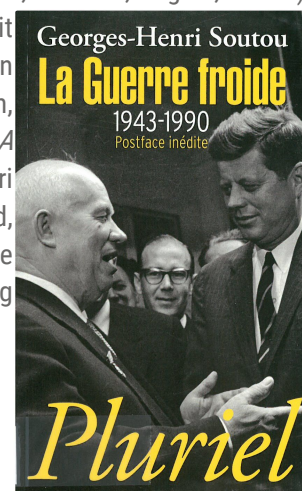
Het concept beslaat dus een enorm terrein, vooral ook omdat de “Koude Oorlog” zoveel dimensies heeft: politieke, ideologische, economische maar ook culturele tegenstellingen waardoor twee grote blokken tegenover elkaar kwamen te staan, het communistische “Oostblok” (met zijn Aziatische en andere bondgenoten) enerzijds en de “vrije Westerse democratieën” (met hun min of meer exotische getrouwen) anderzijds. Hoe dan ook heeft deze polarisering gedurende twee generaties tot een wapenwedloop en een hele reeks conflicten in de zijlijn geleid, om nog te zwijgen over de periodes van interne spanningen binnen de twee geopolitieke blokken zelf, de rustigere periodes van “vreedzame coëxistentie” en de min of meer geslaagde pogingen tot originele politieke experimenten (“eurocommunisme”, “derde weg”, “de niet-gebonden staten”, “socialisme met een menselijk gelaat”, enz., enz. ...).

De bibliotheek van het CegeSoma heeft dus de betrachting een zo groot mogelijk *corpus* boeken over deze kwestie te verzamelen en ze is daar in zekere zin ook in geslaagd, al zal haar zoektocht altijd lijken op een poging om de horizon te bereiken: hoe meer ze denkt haar definitieve conclusie te naderen (maar is er ooit iets definitief in het historisch onderzoek?), hoe meer die haar ontsnapt, gezien de regelmaat waarmee nieuwe titels verschijnen die van ver of nabij met deze thematiek verwant zijn.

Een rijke oogst !

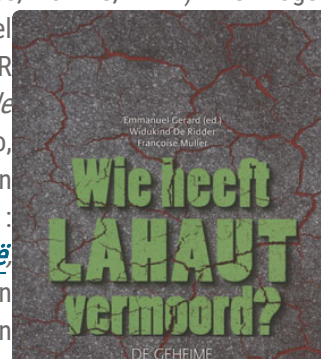

Alles bij elkaar kunnen ongeveer 7.000 titels van de 85.000 titels in alle afdelingen van onze boekencollectie samen min of meer in verband gebracht worden met het concept « Koude Oorlog », als we rekening houden met de dekolonisatieconflicten en de “perifere oorlogen” die ermee samenhangen (Indochina, Vietnam, Angola, enz. ...). De leek zal ongetwijfeld inspiratie kunnen opdoen uit enkele klassieke syntheseswerken, zoals dat van Yvan VANDEN BERGHE, *De Koude Oorlog 1917-1991* (Leuven, Acco, 2002), van Odd Arne WESTAD, *The Cold War: A World History* (Allen Lane, 2017) of van Georges-Henri SOUTOU, *La Guerre froide 1943-1990* (Paris, Fayard, 2011). Ook interessant voor hem op dit vlak: de *Dictionnaire de la Guerre froide* onder de bescherming van Claude QUETEL bij Larousse (Paris, 2008).

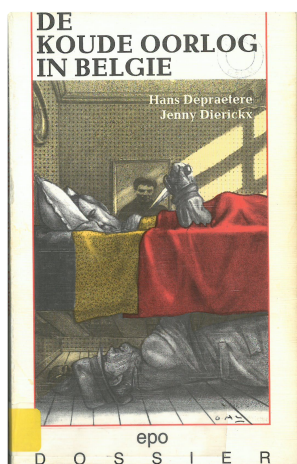

Voor de meer diepgravende thema's gaan we in onze collectie voor zover mogelijk meer eclectisch te werk. De onderzoekers die zich tot het Belgisch kader willen beperken kunnen in eerste instantie het uitstekende *Oost West, West Best : België onder de Koude Oorlog, 1947-1989* van Mark VAN DEN WIJNGAERT en Lieve BEULLENS (Tielt, Lannoo, 1997) raadplegen, evenals *La Belgique entre dans la Guerre froide et l'Europe (1947-1953)* van Jules GERARD-LIBOIS en Rosine LEWIN (Bruxelles, Pol-His, 1992). We mogen ook het onderzoek onder auspiciën van Emmanuel GERARD, Widukind DE RIDDER en Françoise MULLER niet vergeten : *Qui a tué Julien Lahaut ? Les ombres de la Guerre froide en Belgique* (Bruxelles/Waterloo, CegeSoma/La Renaissance du Livre, 2015), een productie « van het eigen huis », vertaald onder de titel :

[Wie heeft Lahaut vermoord? De geheime Koude Oorlog in België](#) (CegeSoma/Dauidsfonds, 2015), die een veel ruimer gebied bestrijkt dan alleen maar de moord op de communistische volksvertegenwoordiger Julien Lahaut en

die de ganse kleine wereld van het anticommunisme in België rond 1949-1950 behandelt..

Bij het uitbouwen van onze bibliografische collectie hebben we uiteraard rekening gehouden met de visie van ALLE politieke gezindten, van uiterst links (Hans DEPRAETERE-Jenny DIERICKX, *De Koude Oorlog in België*, Berchem, Epo, 1985) tot de meest uitgesproken liberale rechterzijde ... in het kader van de NATO (Generaal R. CLOSE, *Europa weerloos? Staan de Russen na 48 uren aan de Rijn?*, Amsterdam, Standaard uitgeverij, 1977), zonder het standpunt van de (linkse of rechtse) christenen, dat van de anarchistische pacifisten of van nieuw extreem-rechts van het genre « Jeune Europe-années '60 » ... uit het oog te verliezen. Dit veelvoud aan werken in het Frans, Nederlands, Engels of Duits (om maar de belangrijkste te noemen) wordt daarnaast nog aangevuld met onze rijke collectie archieven over dit onderwerp (Archief Legrève, Archief Van Lierde, enz., enz. ...).

Onderzoekers die hierover meer willen weten kunnen via onze website altijd de gedigitaliseerde inventaris van onze bibliotheek raadplegen met de zoekmotor « [Pallas](#) ».

Alain Colignon, bibliothecaris

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Nieuws op de website Belgium WWII

Nieuws op de website Belgium WWII

In ballingschap

Tijdens de Tweede Wereldoorlog vinden zo'n 15.000 Belgen hun toevlucht in Groot-Brittannië. Het zijn vooral burgers, grotendeels vrouwen en kinderen. Het is de grootste vluchtelingengemeenschap, al is ze lang niet zo groot als tijdens de Eerste Wereldoorlog en hun aantal ligt veel lager dan wat de Britten hadden gevreesd. Onder hen bevinden zich ook een aantal politici, [parlementsleden](#) of vakbondsmensen. De Belgische regering wordt pas vanaf 22 oktober 1940 opnieuw samengesteld in de Britse hoofdstad.

Verschillende nieuwe bijdragen evoceren dit 'België in ballingschap' op de website Belgium WWII. Al moeten we tot de herfst wachten voor we echt van een [regering in Londen](#) kunnen spreken, bevinden [Marcel-Henri Jaspar](#), Albert de Vleeshauer en [Camille Gutt](#) zich al sinds juni-juli 1940 in Londen. Na omzwervingen in Frankrijk blijven Spaak en [Pierlot](#) nog wekenlang weken geblokkeerd in Spanje. Eens op Britse bodem schaaft de regering zich resoluut aan de kant van de geallieerden en bereidt ze de periode na de oorlog voor. Onder de explosieve problemen die aan bod komen: de [Koningkwestie](#), [hoe de naoorlogse periode aanpakken](#) en de repressie van de collaboratie. Maar voor veel Belgen betekent Londen ook de radio. Vandaar uit lanceert de Belgische journalist [Victor de Laveleye](#) het beroemde

V-teken dat door iedereen wordt overgenomen, ook door de bezetter en de Britse eerste minister Winston Churchill. De propagandamachine draait eveneens op oorlogsvoet ... Het is ook in Londen dat het toekomstige Belgisch leger weer wordt samengesteld, waaronder de befaamde [brigade Piron](#).

Merkwaardige lotgevallen

Maar er valt ook ander nieuws te lezen op de website. Op de vooravond van zijn 71ste verjaardag, op 23 februari 1978, overlijdt [Marcel Louette](#). De oorlog heeft het lot van deze Antwerpse onderwijzer van liberalen huize compleet omgegooid. Hij was één van de pioniers van het verzet en ligt aan de basis van één van de belangrijkste verzetsbewegingen in Vlaanderen: de Witte Brigade. Het CegeSoma bewaart trouwens [belangrijke fondsen van deze verzetsbeweging](#). Een totaal ander politiek engagement dat je op de site kan vinden is dat van [Leo Vindevogel](#). Hij was parlamentslid en burgemeester van Ronse en is de enige volksvertegenwoordiger die wegens collaboratie werd terechtgesteld. Zijn proces wordt in bepaalde Vlaams-nationalistische middens als emblematisch beschouwd voor het falen van de repressie. Hoe zit het echt ? Kunnen we spreken van een "[gerechtelijke moord](#)" ?

Kortom: een website om te raadplegen. Schrijf je in op onze Facebookpagina om geregeld op de hoogte gebracht te worden van de actualiteit en nieuwigheden op onze site.

Chantal Kesteloot

Ander nieuws

[ADOCHS – Voortgang van het project](#)

[Een verklaring van EHRI over het belang van academische vrijheid voor het onderzoek over de Holocaust](#)

[Les Enfants de la Collaboration of de archieven van de collaboratie ?](#)

[Call EHRI-Conny Kristel fellowships](#)

[Een eerste workshop van het POSTWAREX-project](#)

[Het CegeSoma in de media](#)

[Drie vragen aan ... een kersverse 'doctor', Anne Chardonens, verantwoordelijke voor de digitale toegang tot de collecties van het CegeSoma](#)

[Les Transmissions. La guerre en héritage \(De overdracht. De erfenis van de oorlog\)](#)

[Levens die voor altijd ingrijpend veranderden...](#)

[Een nieuwe collega versterkt het wetenschappelijk team van het CegeSoma](#)

[Historische waarheid en beeldvorming over WOII in België in tijden van zogenaamde 'post-truth'](#)

[Belgische koloniale geschiedenis in het BTNG](#)

1

2

[Home](#) » [Event](#) » National forgetting and memory : the destruction of 'national' monuments from a comparative perspective

National forgetting and memory : the destruction of 'national' monuments from a comparative perspective

Online conferentie

Oorlog en Maatschappij   Wereldoorlog II   Conferentie

75 jaar geleden, op 16 maart 1946, werd de IJzertoren opgeblazen door verzetsleden die tot nu toe onbekend zijn gebleven. Ter gelegenheid hiervan organiseren het Museum aan de IJzer en het internationaal platform *NISE (National Movements and Intermediary Structures in Europe)* op 11 maart 2021 in samenwerking met het CegeSoma een internationale conferentie over de zogenaamde nationale monumenten die in specifieke omstandigheden vernield werden. Omwille van de gezondheidsomstandigheden zal deze conferentie online verlopen.

Vier sessies en drie thematische uiteenzettingen

De conferentie omvat vier thematische sessies met in totaal 13 bijdragen. De sessies zullen parallel, twee per twee, verlopen.

1. Het verband tussen lokale, regionale en nationale herinnering
2. De kwestie natiestaat, ideologie en monumenten
3. Hedendaagse globale perspectieven
4. Het reconstructiebeleid

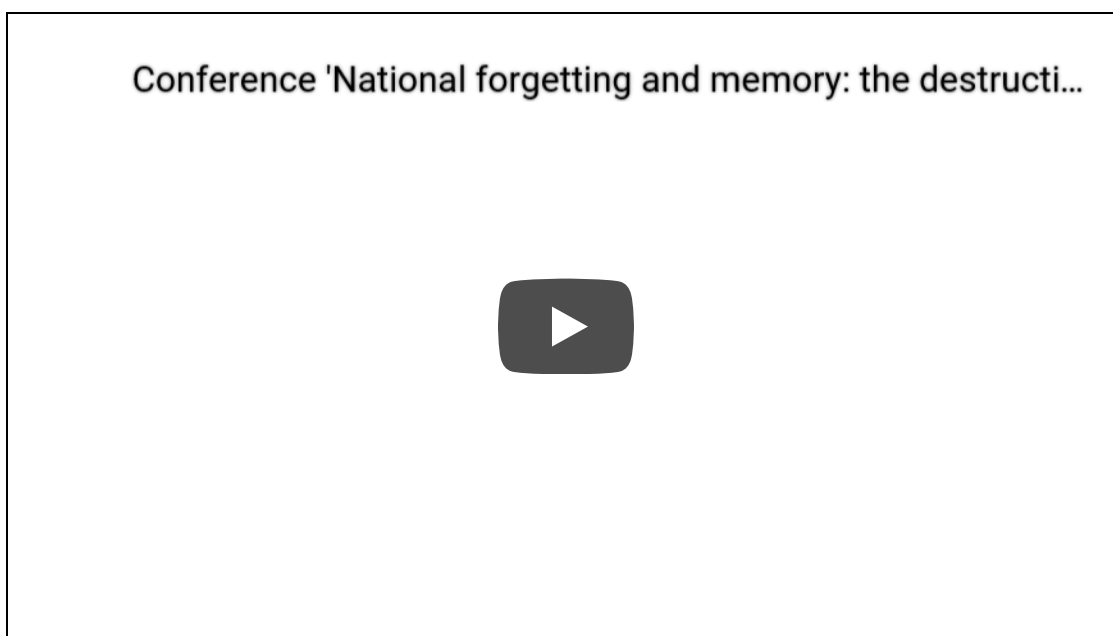
Die vier sessies gaan samen met drie thematische uiteenzettingen. De eerste (Ann Rigney, Universiteit van Utrecht) gaat over monumenten en het collectieve geheugen als een cyclus voor stabilisering en contestatie. De tweede (Kas Swerts, Universiteit van Antwerpen/ADVN) behandelt het specifieke geval van de IJzertoren. De laatste uiteenzetting (Thomas Cauvin, *Université de Luxembourg/Fédération internationale d'Histoire publique*) is gewijd aan de interactie tussen het vernietigen van monumenten en vragen in verband met publieksgeschiedenis.

Een resoluut internationaal perspectief

De conferentie zal verschillende nationale contexten belichten: van België over Noord-Amerika, via Centraal-Europa tot de erg bijzondere context van Zuid-Afrika. Chronologisch gezien zullen we nadenken over de periode van het begin van de 20ste eeuw tot de meest recente ontwikkelingen. Ideologisch gezien zullen de erfenis van het fascisme en het communisme natuurlijk aan bod komen, maar er zal ook ingegaan worden op de nieuwe banden van de democratische samenlevingen met hun verleden.

Praktische informatie

Hier kunt u een inleidende film over de vernietiging van de IJzertoren bekijken en als u **HIER** klikt, ziet u de mededelingen, de voorstelling van de conferenciers en het programma van de ganse dag. De conferentie is vrij toegankelijk.

11/03/2021 - 10:00 – 17:15

Registreren is verplicht: registreer vóór 8 maart met een e-bericht naar info@nise.eu

Meer informatie op: www.museumaandeijszer.be en www.nise.eu

Hoofdtal (Hoofdtalen)

Engels

Partner(s)

TREFWOORDEN

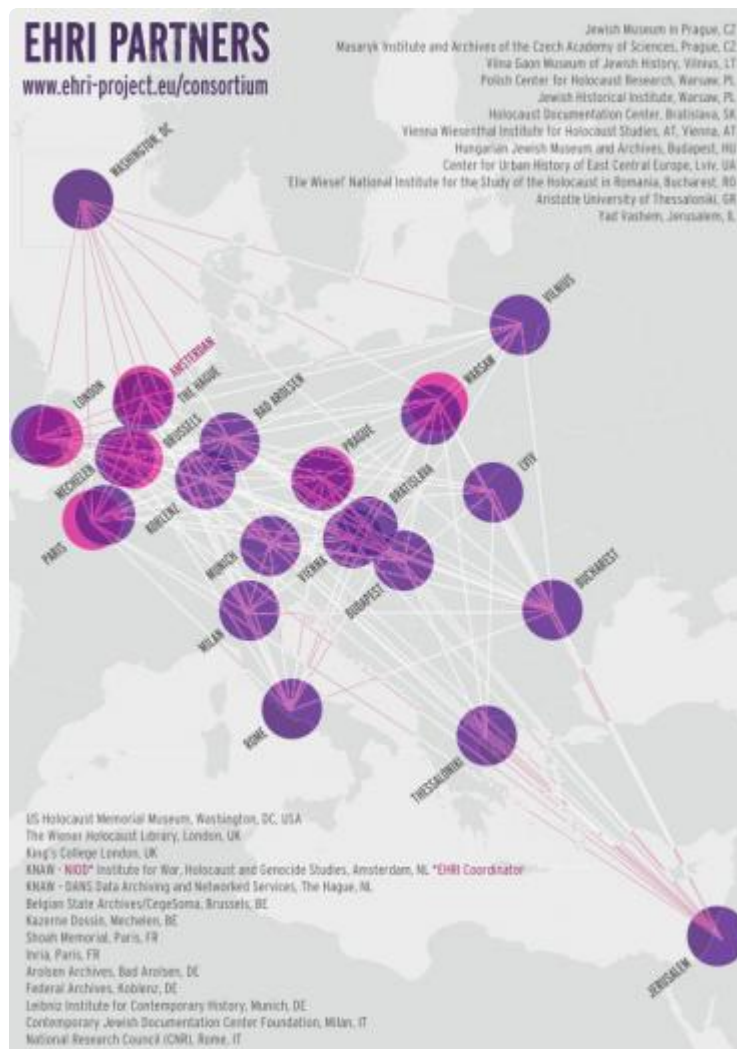

[collaboratie](#) [memoires](#) [geweld](#)

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

[Home](#) » [News](#) » Een verklaring van EHRI over het belang van academische vrijheid voor het onderzoek over de Holocaust

Een verklaring van EHRI over het belang van academische vrijheid voor het onderzoek over de Holocaust

Naar aanleiding van recente rechtszaken in Polen tegen Holocaust-onderzoekers Barbara Engelking en Jan Grabowski, waarvan de voorlopige uitkomst is dat beiden zich moeten verontschuldigen voor een deel van hun conclusies over de geschiedenis van de Holocaust, komt *EHRI (European Holocaust Research Infrastructure)* met een verklaring over het belang van het vrijwaren van de onderzoeksvrijheid. *EHRI*, dat zich inspant om zoveel mogelijk bronnen voor onderzoek over de Holocaust beschikbaar te stellen, verklaart zich solidair met Barbara Engelking en Jan Grabowski en benadrukt dat een rechtszaal niet de meest aangewezen plaats is om de complexiteit van menselijk gedrag tijdens een genocide inzichtelijk en begrijpelijk te maken.

De volledige tekst van de verklaring kan u [HIER](#) lezen.

Ander nieuws

[Nieuws op de website Belgium WWII](#)

[ADOCHS – Voortgang van het project](#)

[Les Enfants de la Collaboration of de archieven van de collaboratie ?](#)

[Call EHRI-Conny Kristel fellowships](#)

[Een eerste workshop van het POSTWAREX-project](#)

[Het CegeSoma in de media](#)

[Drie vragen aan ... een kersverse 'doctor', Anne Chardonens, verantwoordelijke voor de digitale toegang tot de collecties van het CegeSoma](#)

[Les Transmissions. La guerre en héritage \(De overdracht. De erfenis van de oorlog\)](#)

[Levens die voor altijd ingrijpend veranderden...](#)

[Een nieuwe collega versterkt het wetenschappelijk team van het CegeSoma](#)

[Historische waarheid en beeldvorming over WOII in België in tijden van zogenaamde 'post-truth'](#)

[Belgische koloniale geschiedenis in het BTNG](#)

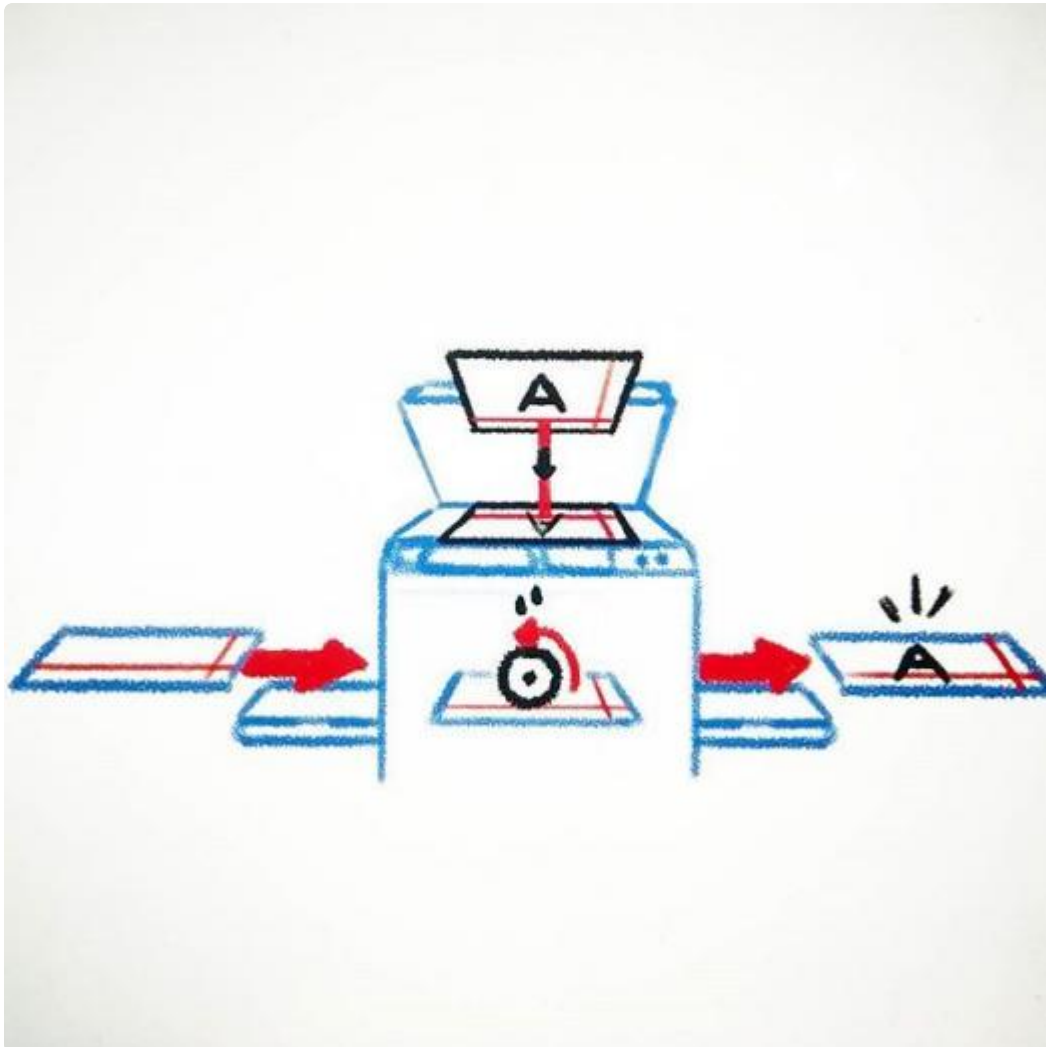
1

2

[Home](#) » [News](#) » ADOCHS – Voortgang van het project

ADOCHS – Voortgang van het project

Op 10 februari laatstleden vond de jaarlijkse vergadering plaats van het onderzoeksteam en het wetenschappelijk comité van het *ADOCHS*-project (*Auditing Digitalization Outputs in the Cultural Heritage Sector*), dat gewijd is aan de verbetering van het proces van kwaliteitscontrole van gedigitaliseerde erfgoedcollecties. Bij die gelegenheid werden de voortgang van het project in 2020 en de verdere evolutie ervan besproken.

Het afgelopen jaar hebben [Anne Chardonens](#) en [Tan Lu](#) (VUB) hun doctoraatsthesisen afgewerkt, dank zij de actieve samenwerking van de twee onderzoekers met de partners van het ADOCHS-project. Hierover staat een uitgebreid artikel op de website van het project [<http://adochs.be/phd-theses/>].

Anne Chardonens heeft het vervolg van haar werk voorgesteld. Dat gaat over de ontwikkeling van nieuwe methodologieën voor de verbetering van de kwaliteit van metadata. Centraal daarbij staat het semi-gecentraliseerd beheer van autoriteitsdata op basis de Wikibase-software en zij heeft in dit verband de publicatie van de autoriteitsdata Fysieke personen van het CegeSoma onder de vorm van *Linked Open Data* via Wikibase gepresenteerd.

Tan Lu van zijn kant richt zich op de verbetering van de kwaliteit van gedigitaliseerde afbeeldingen. Door het uitwerken van wiskundige algoritmes stelt hij nieuwe methodologieën voor om de fysieke beschadigingen van de originele documenten precies te identificeren (meestal gaat het, bij voorbeeld, om vlekken, krassen of afgescheurde stukken). Door die lacunes te identificeren verbetert hij de 'verstaanbaarheid' van de documenten en wordt de extractie van gegevens tijdens de ocrisatiefase vergemakkelijkt.

Tot slot heeft [Chloé Brault](#) de voortgang inzake de methodologische gids toegelicht. Ter herinnering: dit document is bestemd voor de digitaliseringsateliers van de federale wetenschappelijke instellingen; het is de bedoeling er al het onderzoek in het kader van het ADOCHS-project in samen te brengen en een aantal organisatorische en praktische middelen aan te reiken om alle stappen in het digitaliseringsproces van erfgoedcollecties beter aan te pakken.

Via het ADOCHS-project benaderen de onderzoekers het begrip 'kwaliteit' vanuit verschillende invalshoeken maar altijd met dezelfde bedoeling: technische en organisatorische middelen ontwikkelen om de culturele en wetenschappelijke instellingen nieuwe perspectieven aan te bieden voor het bewaren, valoriseren en verspreiden van hun collecties.

Het ADOCHS-project zal in september 201 met een studiedag afgesloten worden. Dit colloquium zal de drie onderzoekers van het project - Anne Chardonnens, Tan Lu en Chloé Brault – de gelegenheid bieden de voortgang van hun werkzaamheden voor te stellen en met nationale en internationale onderzoekers van gedachten te wisselen over de vraag van de kwaliteit in het digitaliseringsproces.

Ander nieuws

[Nieuws op de website Belgium WWII](#)

[Een verklaring van EHRI over het belang van academische vrijheid voor het onderzoek over de Holocaust](#)

[Les Enfants de la Collaboration of de archieven van de collaboratie ?](#)

[Call EHRI-Conny Kristel fellowships](#)

[Een eerste workshop van het POSTWAREX-project](#)

[Het CegeSoma in de media](#)

[Drie vragen aan ... een kersverse 'doctor', Anne Chardonnens, verantwoordelijke voor de digitale toegang tot de collecties van het CegeSoma](#)

[Les Transmissions. La guerre en héritage \(De overdracht. De erfenis van de oorlog\)](#)

[Levens die voor altijd ingrijpend veranderden...](#)

[Een nieuwe collega versterkt het wetenschappelijk team van het CegeSoma](#)

[Historische waarheid en beeldvorming over WOII in België in tijden van zogenaamde 'post-truth'](#)

[Belgische koloniale geschiedenis in het BTNG](#)

1

2

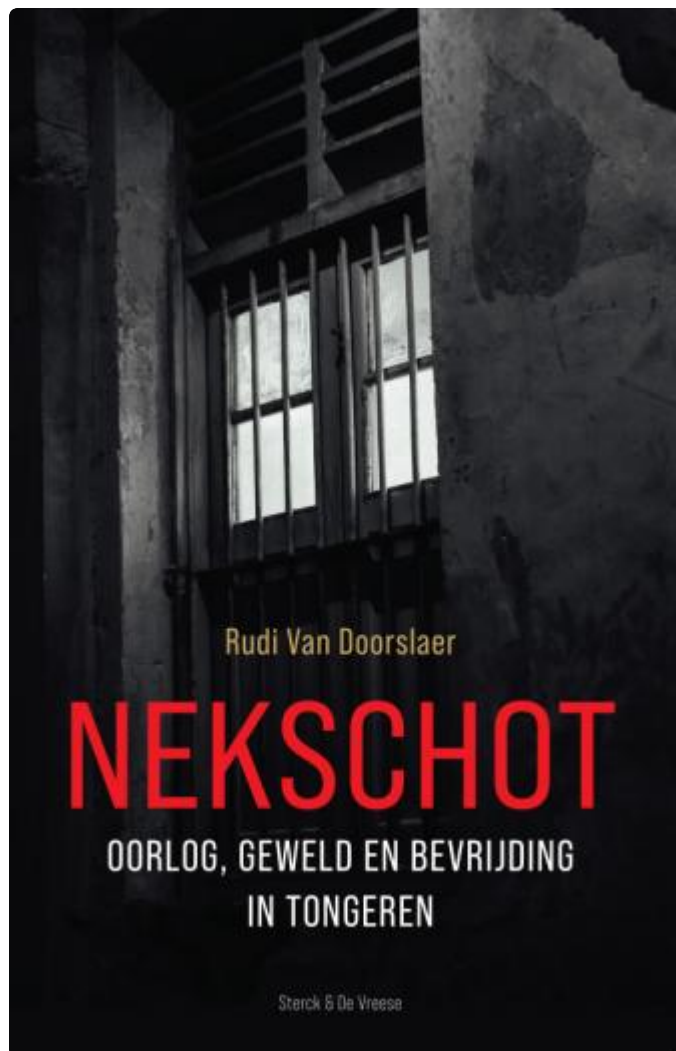

[Home](#) » [Publication](#) » [Nekschot](#)

Nekschot

Oorlog, geweld en bevrijding in Tongeren

Wereldoorlog II [Boek](#)

Nekschot vertelt het verhaal van de bevrijding van Zuid-Limburg, met als orgelpunt de terechtstelling van vijf collaborateurs op 9 september 1944 in Tongeren. Die bloedige dag is een uitloper van de burgeroorlog die Limburg teistert tijdens het laatste oorlogsjaar. Nog maanden blijven de partizanen in het Tongerse straatbeeld aanwezig, volgens sommigen een tijd van terreur. Toch is dit niet zonder meer een strijd tussen wit en zwart. Het Nieuwe Orde-regime heeft tot een sociale catastrofe geleid in Limburg. Op die manier verworden de Tongerse partizanen tot desperado's tegen de Nieuwe Orde-collaborateurs. Deze studie steunt op een uniek gamma aan bronnen, maar vooral op gerechtelijke stukken van het proces in 1951 tegen de acht partizanen die verantwoordelijk worden geacht voor de terechtstellingen.

In *Nekschot* gaat Rudi Van Doorslaer ook op zoek naar een verklaring voor het buitensporig oorlogsgeweld in Limburg

DETAILS VAN HET PRODUCT**Kaft:** zacht**Aantal bladzijden:** 176 p.**Formaat:** 21,5 x 14 cm**Datum van verschijnen:** 2021**EAN/ ISBN:** 9789056157029**Uitgever:** Antwerpen, Sterck & De VreeseAUTEUR(S)

[Rudi Van Doorslaer](#)PRIJS

22,50 € (portkosten niet inbegrepen)

[BESTELLEN](#)[BLADEREN](#)TREFWOORDEN

[collaboratie](#) [bevrijding](#) [verzet](#) [Heemkunde](#) [Vlaanderen](#) [geweld](#)

© Cegesoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11

Welkom in onze leeszaal

Sinds **dinsdag 5 januari 2021** zijn onze leeszaal, op afspraak en mits strikte toepassing van de veiligheidsvoorschriften, opnieuw open voor iedereen.

Wie een plaats wil **reserveren**, moet minstens 2 werkdagen vooraf via e-mail contact opnemen met het betrokken Rijksarchief. De coördinaten van onze diensten zijn [hier](#) te vinden. (CegeSoma : cegesoma@arch.be).

Om je bezoek zo optimaal mogelijk voor te bereiden, kan je [hier de bijzondere voorzorgsmaatregelen genomen in de strijd tegen COVID-19 raadplegen](#).

Blijf op de hoogte via onze website en via [Facebook](#). We danken u voor uw begrip.

© CegeSoma | Luchtvaartsquare 29, 1070 Anderlecht | 02 556 92 11